

مئی
تاریخ نامداری
مردم

ناوک: میر سردار خان آٹھواری

وفاقی حکومت و انگلہ وزارت و لصابی و نمک و گوب

بلوچ اکیڈمی کوئٹہ

مے تاریخ

نامی این مردم

میر محمد سردار خان بلوچ

گندو چارکنوچ

آغا میر نصیر خان : عزیز محمد بگٹی

ماہی عبدالعقیم بلوچ : ازاد ساجدی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

کلیں حق پہ بلوچی اکیڈمی کوٹہ

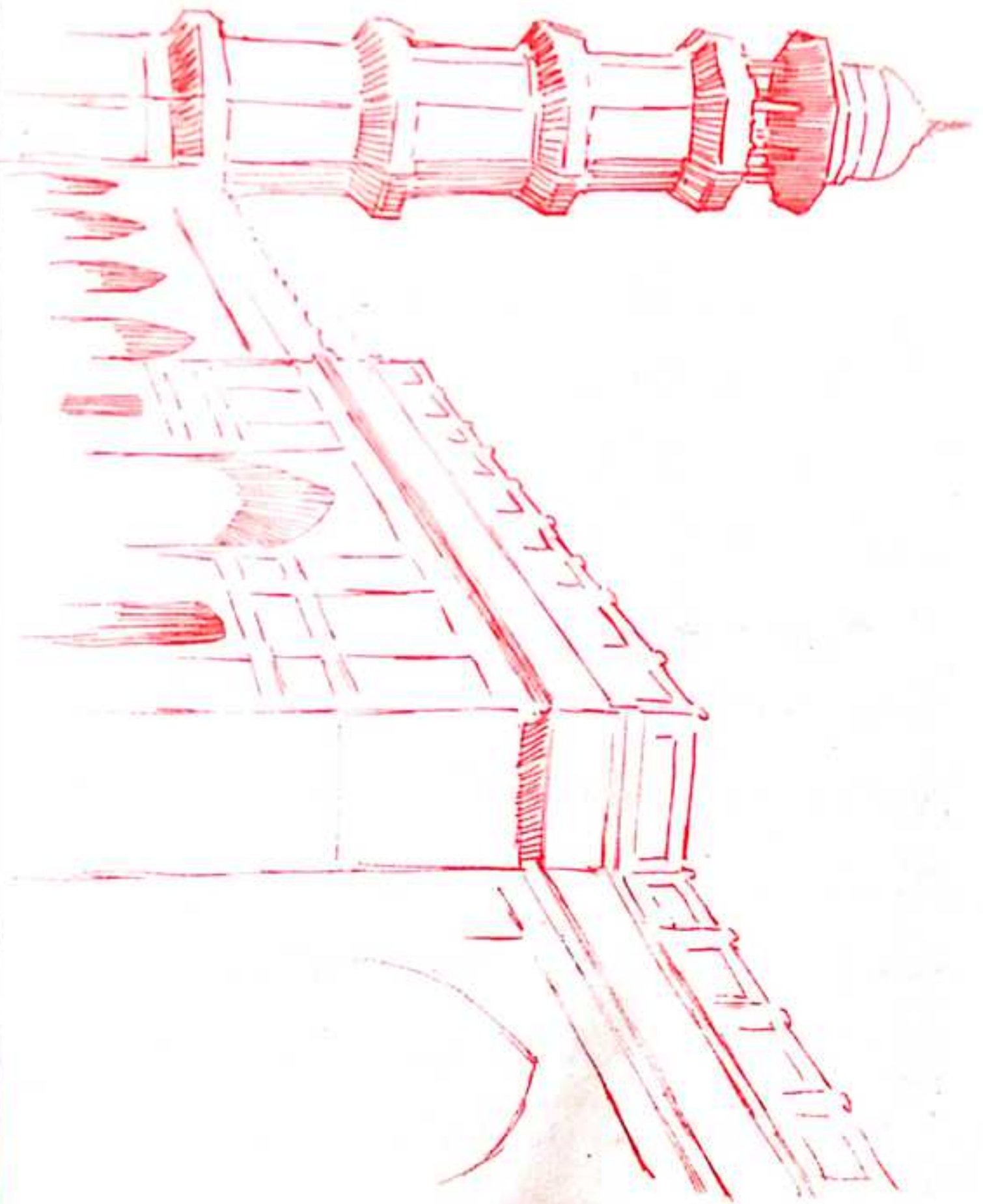
بلوچی اکیڈمی کوٹہ	چھاپ کنوئ
قلات پرنٹنگ پریس - کوٹہ	چھاپ جاہ
۱۹۸۲ء	سرمادار
یک ہزار	یکو
۴ روپے	ہا
محمد عارف	کتابت

امیر المؤمنین حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ

قریش و بؤ عدی پارو آش حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ
پہٹ نام خطاب آ۔ حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ بڑا ہشتی
پیرک و گون رسول مبارک صو اللہ علیہ وسلم آوار بیٹ
ماٹ مبارک بی بی خنتہ ہشام بن سعید کہ قریش جنگانی ہرک
آہنی و جنگ آ۔ حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ صحابی این و دی بیع ہر
معلوم نیں۔ کم سنی اوما ہگ چھار ہشتی ہے آہنی آرا آ
اما یاد ات دختہ کہ حضرت سلمان غلبہ بیٹا۔ ہ
ہہ اگانا کہ آہنی کم سنی و ہگ چھارینت ہمیدا آہنی
گوزند بیٹا۔ ہشتا۔ دگوشتی۔ اے رحمان عرش۔ آل ہم
دختہ کہ ک سرا مٹ لوی بیٹ داے میدان تھا

بگ چھارینتھا و وہدے باز منتھتاں پہرے آرام گپتھان
 و منی پھٹا ء مناں جٹ۔ نیں آں وختیں کہ اثر من
 کن منن نیں ماسوائے خداوند تعالیٰ حضرت عمر ہفتہ سال
 کہ حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم وئی نبوت ء اعلان کہ
 تہا کھٹہ۔ حضرت عمر ء مسلمان بیتخ باروا باز روایت
 استاں۔ پر ما اثر کلاں آتش معتبرین قول بیان کھنوں
 سعید بن زید و نعیم بن عبداللہ حضرت عمر ء نزکیں عزیز
 نت حضرت عمر گہار سعید بن زید آسیر داتی ء۔ سعید
 و سعید ذال و نعیم ء اسلام حضرت عمر آسن پیش ء اسلام
 قبول کھٹہ۔ حضرت عمر ء لورغ مولد لینا ء دے اسلام
 قبول کھٹہ۔ حضرت ہمیشاں سخت دلگیر و ناراض ء۔ مٹ
 مولد آر سخت جٹ آتی۔ حضرت عمر ء یک روش اراد کھٹہ
 کہ اسلام پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ختم کھنخ گڈا مے جان
 اے نزکیں دین آس آجو بیٹ۔ ہے ارادہ آ۔ روح ء کہ
 رانا نعیم بن عبداللہ ایشی ء گوں ڈک لگٹہ۔ آہنی گوشہ لے

عمر کجا روع ء و جواب ترغیبی کہ من روع آں مسلمان پیغمبر کشف ء
 آہنی گوشتا تا پیش ء و دنی ایل ء و درست کین - مٹی گہارو
 آہنی روع واژہ ہر دوئیں فان اسلام قبول کھٹہ - حضرت عمر وئی
 کام وئی گہار روع کڈا گڑدینتھا - روع تہاشٹہ گندی کہ آہنی
 گہار قرآن سورت ء و والغبین - آہنی ء و دم دستی آیت وانخ مبد
 کٹہ بے ایسی ء و دیشا - وئی گہارو آہنی روع واژہ سک ردوبد
 گوشتا و آہناں آر جٹی - آہنی گہارا گوشتا - عمر تاہر ڈول کین و
 مگر اسلام دین ء وے دلافی تہا پگ جاہ گپتہ - عمر جواب محقرینت
 شامہاں سوریت قرآن مناں نشان دے من وٹ بگندی و والی
 آہناں آیت قرآن آہنی دیاداشٹہ و آہنی وانت و وانخ ردا
 پنہن آہنی دل موم پیما نرم بیٹا کہ گمان و ہم آش دریں -
 آہنی ء ہا وخت گوشتا کہ " تحقیق دیگر کس خدا نین مگر
 ہاں حقیقی این خدا این و محمد آہنی پیغمبر این "

ہے قول کھنغ ء پھدا عمر رسول کریم صلی اللہ وسلم روع

بارک کڈا روانہ بیٹا - اودا رستہ - حضور پاک صلی اللہ علیہ وسلم

آہنی آر دیشا و دیا آختہ و عمر پھشک گرہوان آر دست ء گوں
 گپتہ و گوشہ و اے عمر تھی آرخ سبب چھے این " عمر ء جواب
 دات کہ من اسلام سرا ایمان آرخ آپہ آختفاں " حضور پاک صلی
 اللہ علیہ وسلم وثی زوان مبارک گوں کم آواز گوشتا " اللہ اکبر " و
 دے گرشع آش تھیونیں اصحاب کہ ہودا نشتی ثماں آہناں
 گوں یک زوان " اللہ اکبر " نارہ ہے زورا گوں جثہ کہ
 زبیکیں کولان دے ہے آواز گردنیتھا این ہشام بجواد عبدہ
 بن مسعود ذشتہ کنت کہ حضرت عمر مسلمان بیتغ بھڈ آہنی
 قریشی آن گوسک تازع کوشہ داں اے حد کہ کعبہ
 تہاشہ و ماتھیونیں اصحاب آہنی پھذا شتو کعبہ تہا نماز
 وابت این -

ماہ رمضان ہجری ۲ ۱۶۲۱ء جنگ بدر واقع پیشہ ہے
 جنگ تہا حضرت عمر ء اے ہمیں سرجماری نشان دات اصحاب
 حیران بی ثغاں - کہ قریش لشکر تہا تھیونیں قریش باڈہ شریک
 تہا مگر حضرت عمر بولک بنی عدی ء یک مرڈے ہم

گوں قریش لشکرِ ادارہ بنی شام۔ ہے جنگ تباہ حضرت
 عمرؓ و ثی ماما حاصی بن بشام بن معینہ و ثی دست و کون
 کھشتہ۔ حضرت عمر و ثی غلام مجہ اوتی مردم ء کہ
 بدر جنگ تباہ شہید بنی شام حضرت عمرؓ ہے بروقت
 یاد کھشت کہ منان اے۔ فخر این کہ خدائی نام و دین سرا
 اے دنیا تباہ سری مردم کہ آہی ء و ثی سر قربان کھشتہ
 آن منی غلام مجہ ات۔ بدر جنگ آس پھد ہر جنگ
 ء کہ مسلمان و کہ قریشانی نیاما بنی شام تباہ حضرت عمرؓ
 و ثی بہر پہ گیشتری نامداری و سر مچاری گپتہ۔ دوازده —
 ربیع الاول یازده ہجری (ہشت ماہ جون ۶۳۲ء) صاحب
 دین و دنیا رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اے فانی این
 دنیا آس موکلایینتھا و و ثی اللہ پاک گورا شتا۔ نین ہے
 پاکیں مند سرا زندغ باروا مزین مستری سوال پیدا بنی شام
 کہ کدوم پاکیں روح ء ہر نندینغ لو ٹھشت۔ مسلمانان تباہ
 ہمیشی آس مستری سوال پرح بر روی نیشا۔ بازیں گروہاں

ہتے نام پیش کھٹہ دیک تناع بر صوت اختیار کٹہ مگرے
 گرائیں مسہ حضرت عمر و سرچاری - دیر گندغ - عقل و فہم
 سوچ و بچار - تدبر و توکل - نامداری و شرف و شان و پر
 خرد قراری و فیصلہ کھٹہ و اسلام تاریخ داں مروشی حضرت
 عمر و منت داریں - آنہی و حضرت ابوبکر نام ہے مسند
 خلافت سرا پیش کھٹہ و درست مسلمان آتش آنہی حضرت ابوبکر صدیق
 دست سرا بیعت کھٹہ حضرت ابوبکر صدیق یازدہ ہارہ ہجری سینزدہ ۱۷ دینا
 آتش رخصت بیٹا و حضرت عمر دست و مسلمانان خلافت
 داغ داش و ہمیشی خلافت دور باری و اسلام ما چھوں
 چار دہی ماہ دنیا تھا روشن بیٹا و متقیو غیس دنیا انساناں آیک
 نامی روشناکیں ماہے نشان داش - اسلام دین و انصاف و
 عدل - شان و شوکت و عزمت - حق و باطل و نشان دہا
 کھنغ - سخاوت و جود راہ - رحم و نیکی و انسان و گوں انسان
 تعلق و برادری کھٹک پھدر کھنغ - انسان و گوں خالق و ابدی و
 وابستگی طور و طریقہ - عبدیت و عبادت مسہ - زعم زیرغ و جنگ

کفنج دخت و راه بند بہ امن و امان باروا - عرض انسان
 آر حقیقی انسان جاگہ حاصل کفنج باروا تھیوینس راہ بندانی سرا
 آرغ وسیلہ و طریقہ محکمہ پیش داشتہ - اسلام و جے دستیں
 عمل و اصول حضرت عمر ؓ و ثی خلافت دور باری ؓ و ثی جیند
 عملی و گوں دنیا آرپیش داشتہ - حضرت عمر دور خلافت
 مسلماناں پیر سری ملک و دہیہ فتح کُشتغاں - عراق فتح کفنج
 با آپہ اولہ حضرت خالد بن ولید روانہ کشتی - پھدا مثنی
 شیپال و آخرہ حضرت سور بن ابی وقاص کہ آنہی ؓ
 تھیوینس عراق مسلمان حکومت شیرا آئمقہ - آنہی پھدا حضرت
 خالد بن ولید و حضرت ابوعبیدہ بن جراح ؓ و شام و فلسطین
 فتح کُشتغاں - حضرت عمرو بن العاص ؓ مصر گندا دیم دائی -
 آنہی سرچاراں مصر بادشاہی زیروزبر کُشتہ و مصر مسلمان
 خلافت و یک مزین شائین ولایت و ثابت بیٹا - ایران
 بادشاہ و ایمان قوم ؓ تاریخ ہر دور ؓ گوں عرب آن
 زعم جنی کفنج ؓ دریغ نہ کُشت - حضرت عمر داں اسے

خدا از ایران قوم آتش تنگ آختغا که یک روش و آہنی
 گوشتا کہ "چھ جوان بیٹ کہ مے ایران نیاما یک آس
 دریائے بیش کہ نہ ایران ء مے سرا و نہ ما آہنی سرحله
 کہیں" آخر حضرت عمر ء لہتیں کماشانی شیرا پھوڑ تیارکھنہ
 و حکم دانی کہ بازیں پلوانش ایران سرا ایش ء کہناں - کترین
 دختہ تہا ہے مسلمان کماشاں ایران بادشاہی وئی ماذن و تریمانی
 بچازانی دوز تہا کارکھنہ - حضرت احنف بن قیس ء قول و قسم
 کہنہ کہ داں آں دخت ء آرام نہ کہناں تا دخت کہ وئی
 ماذن آر ترکستان ولایت ء دریا جیون آف ء نہ وراہناں -
 آہنی ء نیام دریں ایران فتح کہناں از خراسان آتش ترکستان ء
 گام ایر کہنہ دریا جیون بغل ء وئی گردان کو وئی پھوڑا جک
 کہتی - ترکستان آتش دیم رورغ ء حضرت عمر ء وئی کماش و
 پھوڑا آر منع کہنہ - روش آسان گنڈ داں کمران دہ و دنگاں
 آہنی پھوڑاں وئی زخم شیرا - آرتقہ - دریا نیل آتش گرداں کہ
 البرز د کوہ پایرو کوہ نغان بندی آں اللہ اکبر و لا اللہ الا اللہ

محمد رسول اللہ کلمہ مبارک آواز مملوق و پے دل و جان قبول کھٹے
 حضرت عمر و گیشتر ولایتان گیرغ حکم بند کھٹے۔ آہنی ویر گندی چیم
 و فہم نیں ڈیہانی نظام کنڈا چھترے۔ ہے طہرہانی تہا امن و امان و عدل
 و نظام قائم کھنغ آپہ آہنی و ہے پیہیں اسلامی نظام قائم کھٹے
 کہ داں مروشی انسان عقل جیرانیں۔ ہے علاقہانی مردمان لے ٹوہیں
 و ہمیں دورباری و دیشا کہ اے گوشخ کنسی کہ آہنی و دورخلاف
 بنی آدم و سیاسی و انتظامی تاریخ و تھنگویں دورباری و۔
 حکومت نظام درست کھنغ۔ آپہ حضرت عمر و ہماں مژدم کشین
 کھٹ انت کہ انسانی عقل جیران بیٹ۔

لے پیہیں کردار و حاکم آہنی و نصیوعیں اکہبانی تہا مقرر کھنغ
 کہ آہنی پاکیزگی و عدل و انصاف۔ قول و فعل۔ زہد و تقویٰ دیا
 فریشتہ دے وئی شکست و مناں۔ و ہے حاکماں وئی
 انتظامی کاروائی اے پیہیں چھوٹیں و لمبی و ایامذاری و صداقت
 گوں سرانجام دات کہ ہنچش مالوم بیٹ کہ حضرت عمر و
 آہنی سرانشتی این و آہنی کارا چھماں گوں چھارغیں۔

حضرت سعد بن ابی وقاص عراقی و حاکم عراق - آہنی باروا شکایت
 آختہ کہ آہنی عروثی مستزین جاگے جوڑ کھٹہ و برآمدہ دیا
 ہو کیدار مقرر انت - کہ ہر سوال و عرض کھنوخ آر اندر روز
 اجازت نہ دیاں و مردمان آر باز ہے و جہاش تکلیف دین
 انت - حضرت عمر عروثی خاصیں مڑے عراقی عروثی
 داٹہ کہ آں وٹ بگندی حالا امیرالمؤمنین آر سر بکنت -
 آں مردم شہاد دیتی کہ واقعی ہے درستی شکایت حق انت
 آہنی عروثی حضرت عمر آر حال رسائنت - حضرت عمر عروثی تحریر
 نوشتہ کھٹہ و آں مردم آر داٹہ کہ ایشی سعد بن ابی وقاص
 آر بدے و آہنی دیا آہنی گس آر آس دے - قاصد عراقی عروثی
 سر بیٹا - حضرت عمر نوشتہ حضرت سعد آر داٹہ آہنی وانت
 وٹ گسا آس را آختہ و گوشتی کہ نیں آس عروثی -
 گس آر آس داتیش - وقاصی فاتح و حاکم عراق سعدیہاں
 دیا آہنی کس یک پھران ٹھیڑے بیٹا -

ایاز بن غنم مصر تھا یک افسر ات حضرت عمر آر سال

سر بیٹا کہ آن باز زیبا میں پہنچ و گداں پہ دت استعمال کھنغ
 این امیرالمؤمنین محمد بن مسلمہ مصر و دیم داہ کہ ہے ہور
 تحقیق و بکت۔ آن ششا و دیتی کہ ہے ہور و شکایت
 راستیں۔ ایاز بن غنم آر مدینہ لوشائنتی و حکم داہ کہ تابر
 دن اولی بزر چارینغ پیشغ و زیر تا مردمانی سرا حاکم
 بیغ لائق نہ لے۔

یک روشے و یک مزین و میٹروے دیا امیرالمؤمنین
 و گشتانک۔ داہ و گوشتی کہ اگر ماں دنیا شے آن کنڈا
 گرداں۔ گدا شما چھوں کھنے یک عزیز عرب و اوشمانہ
 و جواب داہ کہ "تھی گزن و جنوں" حضرت عمر گوشتا
 "من شان باروا ہے پیا گوشے" آہنی جواب تھرینھا "ماں
 نھی شان باروا" حضرت عمر گوشتا کہ "توصیف خدائی نہیں
 کہے نیاما ہے رنگیں مڑوم استاں کہ اگر ماں غلط راہ
 رواں آل مناں راہ راست سرا۔ گردویناں"
 انسان و عدل یک ہوتے و آپہ یک حکمیں تھنوںے

پیاکار داث - لوظ عدل ء حضرت عمر دور باری ء دث
 اصل این صورت دیشا - عدل فاروق اعظم دنیا تباہے مثل این
 آہنی خلافت دخت ء ہنچن مالوم بیٹھ کہ گرگھ گوں میش
 ء یک جاہ دار کنت و مزار گوں شکمہ ء و مور
 گوں اژدہار یک جالیٹھاں - حضرت عبداللہ بن عمرو بن العاص
 کہ قاتح و گورز مصر ء آہنی ء یک عزیزو مصری آر یک
 روٹے ٹھٹے تاحق جٹہ - آن مردم ء حضرت عمر گورز شکایت
 کھٹہ - حضرت عبداللہ خلیفہ دیا پیش بیٹا و امیرالمومنین ء آن
 عزیزو مصری آر حکم رثی کہ یک ٹھٹے عبداللہ آر بخت -
 بکر بن دامل ء یک حیرت نامی نصارائے آر کھٹتا - حضرت
 عمر ء آن مسلمان بکر بن دامل آر جنین نصارا گہ ہجرت
 نامتے آہنی حوالہ کھٹہ کہ آن آہنی آر کھٹتاں - دآن کھٹخ بیٹا
 حضرت طلحہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ یک دار گوشتا کہ باز
 مردم حضرت عمر آٹھ سے پورا دیا انت کہ آہناں اسلام

پیش آء قبول کھشہ و مدینہ پیش آء آختنغاں - مگر زہد و قناعت تھا
 آن درت آفتش دیم این

حضرت امام حسن رضی اللہ تعالیٰ عنہ گوشتی کہ یک روز حضرت
 عمر یک مسترن دیدان و دیما گشتناک و دین و مال حساب
 کھشوں کہ آہنی پھشک دوازده جاگیا اگرہی جہش آء - ہے
 پیا حضرت انس بن مالک رضی اللہ تعالیٰ عنہ حان ماث کہ
 مال ہر دخت دیثوں کہ امیرالمومنین پھشک اڑ سرومانش درتھی
 بیٹ و پھشک سرا بازی ہنداں اگرہی ماناختی آء یک روشے آء
 امیرالمومنین مدینہ آش دیر پیدل تھرغا شستا - پھذ گزدرغ وخت
 باز منقہ - دیتی کہ یک عرب و حرے سرا زوار دیم پہ مدینہ
 روغ آء حضرت عمر آء ہوار جٹ و گوشتی کہ سن ہم مدینہ رواں
 آن ہرزوار حراتش شیف بیٹا و عرض کھشی کہ بیا زوار بی -
 حضرت عمر آء گشتنا کہ تھا حر سرا زوارتی و من تھی پھشت آء
 ندکا - ہے پیا اے دوئیں زوار مدینہ نیام آش گوزند بٹنغاں
 و تقیوین مدینہ مژدم حیران غماں کہ آن مژدم کہ آہنی نام

آتش تھوئیں دنیا لٹزی امیرالمومنین یک دختے ء تاجوڑ پیتا د
 طبیبان گوشتا کہ درغ آپہ بینغ دینغ ضروری این بینغ بازار
 تھا پیتا۔ بیت المال تھا استا۔ اصحابان گوشتہ کہ بیت المال
 آتش بیارے۔ حضرت عمر درغ آتش انکا۔ کھٹہ۔ پرچکیہ بیت المال
 مخلوق خزانہ این۔ درست مدینہ مسلمان آتش اعزازت گریغ
 پیتا۔ و آہنی رتد بینغ وارٹمتی۔ حضرت عمر آل ارکانی مالک
 کہ آدم اولاد پہ حق آہنی سرا فخر کھٹ کنت۔ پنجش ماوم
 بیٹ کہ آں وٹ یک زندغیں قرآن ء۔ آہنی ندرغ۔ و
 جزغ و گندغ و عمل و قول و ارادہ و جزغ درست ووظ
 بہ لوظ۔ لحظہ بہ لحظہ قرآن و سنت رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم مطابق ء۔ اصحابان شب عبد اگر دنیا ء دیگر
 تو مان مسترین و نادارین مردمان زند ہر چند کہ جہلی ء بھارغ
 بیٹ ہمیقدر آہنی زند ء بد صورتی فی دیم ء کھے و
 آہنی تھوئیں جوانی کار بنت۔ آہنی مقابلہ حضرت عمر
 زند باروا ہر کہ ماسوچ و بچار کھنوں و ہر درجہ

کہ ماہیڑ مٹی تحقیق کھنوں آں ہر وار یک چار دہی ماہے پہاے دیا
 ادنی گیدی این دنیا تھا دیگر تو مان مستریں سروکان گوں حضرت
 عمر ؓ مقابلہ کھنغ ہے ڈولیں چھوں یک چراغ آں روش
 دیا دارغ -

شاہ ولی اللہ دث کتاد تھا حضرت عمر باروا چھوں یک
 مثال پیش کنت - " فاروق اعظم سینغ ؓ یک لون ۽ خیال
 کمن ۽ کہ آہنی ۽ باز دروارغ آں دہر دروارغ دیا یک
 نامدیں مڑے ادشتاں این ہے خیال دارے کہ یک
 دروارغ ۽ دیا کند ذوالقرنین ادشتاں این وٹ تھیونین
 سامان و سچ آں گوں پہ گیدی این دنیا زیر کھنغ آپہ -
 دہی دروارغ دیا نوشیروان وٹ عدل و عظمت گوں رحلانکہ
 گوں حضرت عمر ؓ آہنی مقابلہ کھنغ نہایت بے ادب این
 دیگر دروارغ دیا امام اعظم و امام مالک گوں وٹ تمامین فقہ
 و پاکین قازن آں - دہی دروارغ دیا روحانی سروک ۽ سربراہ
 عبدالقادر جیلانی یا خواجہ بہاؤ الدین - دیگر دروارغ دیا ابو حریہ

و ابن عمر ہمیں حدیث داں - دیگر دروازہ دیا فلسفہ
 مولانا جلال الدین رومی یا شیخ فرید الدین عطار و مولانا
 مہدی ؑ اے چھاریں کنڈاں پچھاں کہ یکے دہاں مراد باروا ہے
 نامداریں مولانا مراد ؑ پہ کامیابی حاصل کنت و دہاں
 راہ گیرنہ۔

حضور سید المرسلین حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ؑ حضرت عمر
 باروا پھر مائینا۔ یک وار پھر مائینی کہ "اذا من چھدا اگر کسی پیغمبر
 بی نہیں تہ آل عمر بیت" دہی حدیث ؑ تہا پھر مائینتی۔ کہ
 "عمر پھر مائینی جنتی آنی چراغ ایں"

امام ابو حامد محمد ابن محمد الغزالی

امام غزالی ^{۵۸۰} هجری ۱۱۵۰ م صوبہ خراسان ۽ ضلع طوس ۾
شہر طاهران تہا ودی بیٹا ماروفین سمان نوشتہ کنت کہ
"غزالی یک کھلخ ۽ ناما طوس نزدیک و امام صاحب سمودا
جالت" ہوانکہ آہنی ہر غزالی گوشت - علامہ سبکی مارا حال
داشت کہ امام غزالی پھٹ "بازنیکیں مڑے ۽ ویرج شے
نہ وارٹھی مگہ آنکہ وئی دست آس کارہ کھٹ آڑتھی و
ہر وحد گوں فقہاں آہنی زند دنیا دا - ہر وحد کہ آہنی ۽ آہنی
پند فو غلط گوش داشت و غلط گوش داشت آہنی ۽ گریون
پنا کھٹ و دعا طلب کھٹ کہ یا خدا منی زہگ آر فقیہہ چو کھن
مٹایا آہنی دعا قبول کھٹ و آن تھیو غین فقہانہش دیم سشناو
وئی وحدے امام بیٹا - وئی موت آس پیش امام غزالی پھٹ ۽
"وئیں کم سین زہگ امام غزالی و احمد غزالی وئی نریخیں دے

حال کھٹہ کہ آہنانی علم و ارکانانی خیال داری ء بکنت - پھش
 ذوال بی اغا رند چہنت وحدے اے ، عموفا بی ثغاں و پھذا ہے
 ساگی این شہر تھا . احمد بن محمد رازکان شاگرد بی ثغاں و علم نقہ
 درس ہے ہند آس ، بنا کھیش - چارده سال ارما ام غزال
 جرجان ء شتا و ہودا باز مہشری عالم امام ابو نصر الاسمعیل
 شاگردی قبول کھشی - ہماں وحدے رسم و دود رُو آس شاگردان
 وثی استاذانی گشتانک و دغظ کاگدان سرا پہ پاداشتا نوشتنغ
 کھٹ - امام غزال ہم ہے پیما وثی یاد آپہ کاگدان سرا
 پہ پاداشتا نوشتنغ کھٹ - امام غزال ہم ہے پیما وثی یاد
 آپہ کاگدان سرا نوشتہ کھٹہ - ہتے وحدہ زند امام غزال ء
 حضرت گپتہ کہ وثی وطن ء مہتری - آں یک قافلہ گوں رواں
 بیٹا - راما یک دُزان ڈے ء آہنانی راہ گپتہ - تھیونیں قافلہ
 مردمانی مال و مڈی لٹ و بھیل کھٹہ - امام غزال پچھ و گڈ
 و کاگد ہم دُزان بڑتہ - امام غزال دُزان سروک گوتا شتا
 و دست بندی کھٹہ کہ ہاں محض وثی کاگدان دوشاں پرچکی

ماں اے پھندو مسافری ہے باروا کھنڈہ کہ ماں آل و غلط و سبق
 آن گوش داراں و یاد کھناں " دُزانی سروک ء جواد داش کہ " تا
 ماں دانته - اغا تھی ہے حالیں کہ اے کاگداں بعید تا یک جاہیں
 مردے مانے " آخر کاگد آہنی آر واپس داثیث - پَر امام غزالی
 آر ہے دزانی سروک ہورا باز تورشا و غم گیں بیٹا - دسے سال میعاد
 تا ہماں تھیوینیں کاگدانی سرا نشتغین ہور حفظ کشف آنتی -
 ایٹی ء پھند امام غزالی نیشا پور ء سُشنا و مدرسہ بیہقیہ داخل
 بیٹا - اے مدرسہ وٹی و حد معروفین و اندگی جاہا و ایٹی مزینین
 استاد و سربراہ ہماں و حدے مہشری عالم عبدالملک کہ معروف ء
 امام الحرمین لقب ء - امام الحرمین آروٹی شاگرد آتش سہ - شاگرد
 باز دوست تنت - کیا حرتسی - احمد بن محمد خوانی و امام غزالی -
 یک روشے ء امام الحرمین ء پھر مابینتقا کہ " امام غزالی علم
 سمنڈرے - کیا حرتسی یک ہیوتناکیں مزارے و خوانی یک روہنکیں
 آس ء " امام الحرمین ء بازیں و حد امام غزالی آر گوششی کہ آن
 درستیں شاگرداں آر درس ء داش - امام الحرمین ء ۱۰۸۶

وفات کھٹ۔ ہے و خدا امام غزالی علم و حکمت و شہ زورانی تہا۔
 نظام الملک ملوسی حسن بن علی سلجوق بادشاہ الپ ارسلان و
 ملک شاہ ۶ دست راست و مسترین وزیر دآن باز علم
 درستیں حا کے اسلام تاریخ تہا بیٹا و۔ آہنی ۷ ٹوہیں مدرسہ نظام
 اکادمی ماں بغداد تہا اڈکھٹہ۔ نظام الملک ۷ امام غزالی آر
 بغداد ۷ دعوت داہ۔ باز شرف و عزت ۷ گوں آہنی آر نظام
 مدرسہ ۶ سربراہ جوڑ کھٹہ۔ دالے شرف ہماں و خدا بادشاہ
 و مسترین وزیر آتش پھنڈ کے آر نصیبو نہ بیٹا۔ سلجوقی بادشاہ
 و محقیوغین بادشاہی کماش و سردکانی لغاہ امام غزالی گنڈا گرہ
 سبکی نرشتغ کنت کہ آہنی شرف و عزت ۷ محقیوغین وزیر و
 امیر آر زیر کھٹہ و بادشاہی ۷ اہمیں کار ایسی صلح و سوجو
 گوں عمل درآمد بیٹ تمنت " امام غزالی و شہ ہندے گوشہ
 کہ ماں بیست سال سلطان ملک شاہ سلجوقی بادشاہی رداں
 بازین شرف از سلجوق تخت اصفہان و عباسی خلیفہ بغداد آتش
 حاصل کھٹت انت۔ و اے دوہیں تخت کمانانی نیاما نامداریں

قاصدے کار کھشہ - نظامیہ مدرسہ تھا امام عزال و عظم و پند و علم
 دین سوچ و بحث آل باز نامداریں عالم بغداد تھا آڑ متھن
 شیخ سعید بن الافریس ء یک صد ہشتاد تقریر نوشتن کھش
 ات و کتابے صورت ء جوڑ کھشہ - امام عزال آر از
 کھانی آش علم ء شوق اثر حد ات دارو ہر شے پٹ پھول
 شوق ات - آل دت نوشتن کنت کہ " علم ء تھن اثر
 کھانی آش منی جان سرا سہیل مہرا - اے منی روح ء دہمی عکس
 ہر حدے ء کہ ماں ہوش سنبھال ثنا ماں روایتانی زنجیر
 پھروشہ و اثر دود و رسم آتش و ت آزار کھشہ ...
 آل و خدا کہ منی ارم بیست سال آش کم ء نین پنجاہ آش
 بڑزاں، ماں وئی جہد جاری داشتہ پہ اعتقاد آنی باروا - ہر باطنی
 اعتقاد مردم ء گوں نند دیناڈ کھشہ - اے پیسین ظاہری مہذب
 مردے نہ اشتوں کہ آہنی آش آہنی حقیقت دریافت نہ
 کھشہ - فلسفہ دان ء نہ سر آختہ کہ آہنی آش آہنی فلسفہ حقیقت
 مالوم نہ کھشہ - پنج علم الکلام عالم پھش نہ کھپتہ کہ آہنی

آش آہنی دین و کلام مقصد پھر نہ کھٹہ پچ صوفی و نہ اشہ
کہ آہنی صوفی بی اغ راز مالوم نہ کھٹہ۔

پچ زاہدے نہ سر آختہ کہ آہنی زہد وجہ مالوم نہ کھٹہ
پچ زندیق و آہنی زندیقی وجہ مالوم کھنغ بغیر نہ اشہ
ہے ہمیں منی روح آہ علم باروا اثر کھسانی آش تھنے و
اے شوق و ذوق اثر حدائی کھٹہ آش منی نصیوانہ کہ من
وٹ اختیار کھٹہ۔۔۔۔۔

اثر شروع زند آہ منی فطرت آہ حقیقت باروا پٹ و
پھول رہبان و۔ وہے و جہاش یکے قول و عمل زند روغ
منی دل آش بال گہتہ۔ من حیا کھٹہ کہ نصاریٰ و یہود
ہر دوئیں پھیشی آہی روایت سرا روت۔ حقیقی اہی علم شک
و شبہ آہ جاگہ نہ داٹ۔ پہ مثال کہ وہ اثرے آش گیشتری
و انا یکے گوشہ کہ نہ سے اثر وہ آش گیشتری و ثبوت و ہم
پیش کنت پیشکہ کہ آہ وٹ عقل آش یک لٹھے آہ مارے
جوڑ کھٹ کنت و اے یک عجبائیں ہورے بیٹ۔ گڈائے

ہے جب اس نظارہ میں ہے یقیناً وہاں کھٹ نہ کنت کہ وہ اس
 نے آتش گیشتری" امام عزالی و ش آخرا گوشہ کی مٹی راہبری
 دت اللہ تعالیٰ ذات پاک ء کھٹ و تھیوینس شک و مشہد
 آتش آہنی روح پاک بیٹا و حُدائی ذات پاک ء منتظر
 بناد آں صفاد سادگیں و نظام گوشہ کی مناں دت دل تھا آتش
 آرزو آختہ کہ " پھاڈانی سرا کھروہل - تھی ریند دت آخری
 باگیا نزیح بیانا روغیس و تھی سفر انکا دوریں - ۱۰۹۵ء دت
 عزت و ناداری - مال و ڈی آتش رخصت گپتہ و بغداد
 یک پھیرے بیما یلا کھٹی و دیم پہ بیادین پٹانی کنڈا داشتی
 آخ شام ولایت ء داخل بیٹا و دمشق شہرا رشہ و دو سال
 دمشق اموی درسگاہ تھا یک گوشہ ء تھا ذکر ء روشن دشن
 مشغول بیٹا - گامے گامے س ء نہ ذانت کہ ہے مرد امام
 عزالی ایں - گامے گامے ہے مدرسہ تھا علم و حکمت سرا
 زبان کھنغ ء شت - علامہ ذہبی گوشیت کہ یک روشے ء
 اینیہ مدرسہ تھا یک استادے ء سبق دینغ و حدا دت

شاگرداں آر گوشتی کہ ہے مسلہ باروا " سے امام غزالی جہوں
گوشتی " ہے وحدہ امام غزالی دت یک کنڈے ء نشتی
و آہنی گوشاں کھپتہ کہ آہنی نام گرغ بیٹا - آہنی دیشا کہ
لواں اے منی روح و دل آر فخرے دات - دت دل آر
ہولیں گوشتی کہ " تھی نام گرغ بیٹا و چھہ پیما فقرا و ہشو
مانا حشا او فریب دیوچیں نفس من بین پہ ہے وہشی آل
زرتقمہ نہ کھناں - یلا کھن لے ہندا و ہزا ہماں جاگے و کرکس
تھرا یاد مکت " دمشق آش بیت المقدس راہ گپتھی و سعندہ
قتہ تہا ہندی بیٹا و آل ہندا تہنا عبادت و ذکر و نکر تہا باز
مزایں وحدے گزارٹی - بیت المقدس آش زریخ حیل نامی
جاگے کہ اودا حضرت ابراہیم حیل اللہ قبر مبارک ء ہموذاشنا
و ہماں ہندا بیٹا و بے روشاں آہنی سے ہورے قول کھشہ - یک لے
کہ بادشاہانی دربار پرج بر نہ رواں - وہی پرج بادشاہے آش تھ
و انعام نہ گیراں و سیسی اے کہ پرج کسے ء گوں علمی بحث
و جھگڑا نہ کھناں - ہے دت دینے علم و بچند - جہدو تعوی

در شان تہا امام غزالی ء و دثی ہمشرد ماروفین کتاوہ اجیاء العلوم الدین
 نوشتہ کھشہ و دمشق تہا بازیں ناموریں عالماں آہنی دیبا آہنی
 چند آش دانمقا - بیت المقدس عالمانی دست بندی کھنغ آش
 یک کتاوے "قوائد العقائد" نوشتہ کھشہ - ابوالحسن بن مسلم
 کہ آں گوشغ بیٹا "زیب ء اسلام" - ہے لقب آہنی آر
 نسیو بیٹا پہ ہے باروا کہ دمشق تہا آں امام غزالی شاگرد
 بیٹا - بیت المقدس آش امام غزالی دثی جدی ہندا آختہ
 فخر الملک بن نظام الملک ہے روشن سلطان سبجوتی
 مزین وزیرا - آہنی ء امام غزالی آر دست بندی کھشہ کہ
 آں یشاپور مدرسہ انتظام درس ء دثی دست کھنت - یک
 سالے ء داں امام غزالی ہے مدرسہ سربراہ بیٹا - فخر الملک
 اثر باطنی آنی دست ء کھشغ بیٹا - امام غزالی ء یشاپور ایشا
 و دثی جدی ڈیہہ طوس ء چندا آختہ دثی یک کھتری
 مدرسہ ء اڈ کھشی و ہانہی تہا - فقہہ و تصوف درس بیٹا کھشی -
 سلطان سبجوتی ء ہاز دار قاصد امام غزالی بلحا دیم

دانشاں کہ آں سلطان و گوں یک جا وئی زند روشن گزاراں مگر
 امام عزالی آر وئی خیل مقام عہد یادنت و آہنی و ہے
 وئی عذر سلطان آر پیش کھٹہ - خلیفہ بغداد مستظہر باللہ
 چنت وار امام صاحب آر قاصد دیم داشتہ کہ آل دہی وار
 نظامہ درمگاہ کار گزاراں سبہاں و تھیو غیل بغداد و عالم
 و دانشوراں یک درخواستے پیا خطے دیم داشتہ و آہنی سرا درت
 آئی دستخط ثبت و کہ بقا بغداد و بیاد اسلام خدمتا بکن امام
 عزالی و اے عرض داشت قبول نہ کھٹہ و طوس تھا حدیث
 شریف واقع شروع کھٹی وئی وفات آس یک سارے پیش
 علم فقہہ سرا مستفی ، کتاب نوشتہ کھٹی - چارودہ جمادی الثانی
 ۵۰۵ ہجری (۱۸ دسمبر ۱۱۱۱ء) اے فانی این دنیا آس مولی
 گپتی و وئی حقیقی این مالک گرا شتا آہنی برات صونی
 احمد بیان کنت کہ ، دوشنبہ روش و صحو و حداد برات
 دست نماز کٹہ و نماز صومے ادا کٹی - د مناں گوتھی کہ
 منی کفن گڈا بیار - کفن گڈا وئی چھانی سرا ایر کٹی و چھٹی

گپتی و گوتشتی ماں اشکشوں و حکم ء منغان کر وٹی ماک ء
 کور برداں - آہنی وٹی بھاد درائر کشغان و روح مبارک بال
 گپتہ پر رحم ربانی ء امام عزالی موت علم ء موت ء -
 لاشغر آتش گرداں ہسپانہ امام عزالی ء غائبانہ نماز خانہ
 داں بازی سلاں وارنغ بیٹا - امام عزالی آر - نریں الودا نوثا۔
 آہنی رندا آہنی یک جنک سوت المنا سرآختہ - شرح محمدالین
 ششمی پیرھی آتش بھدا امام عزالی ہے جنک الودا - امام
 عزالی یک خطے تھا حال دات کہ آہنی ء یک ہزار ناموریں
 شاگرداں آر دانیتقا و ہے شاگرداں اسلامی دنیا تھا علم
 و فضل میدان گرم کھٹہ - امام عزالی ء باز کتا و نوشتہ
 کشف انت و ہر کتا دے یک مقصد و منزل و مقالے داریت
 ہر روش امام عزالی ء کم و بیش بترده ورق نوشتہ کھت
 آہنی تھیوغین کتا د آتش اجباء العلوم و دین ء ، یک ہے ہمیں
 اثر و نامے پیدا کھٹہ کہ آہنی مسئل دنیا تھا ودی نوث
 اے کتاب دین و اخلاق و تصوف و فلسفہ ء یک انساکلو پیڈیا

نادریں حدیث عالم زین العین عراقی ہے کتاب باروا گوشت "کہ امام
 غزالی کتاب احیاء اسلام تھا ہے مسل ای کتاب سے عبد الغفار فارسی
 نوشتہ کنت " کہ اسے وعدا داں ہے کتاب آتش گہترین نوشتہ
 فوتیہ " امام لودی بیان کنت " کہ احیاء العلوم و دین گوں قرآن و
 مشاہدہ داری " ابو محمد کرزونی گوشتی " اگر گیدی ایں جہاں مٹیوں
 علم کار کھنغ بنت تامان آہنا دہمی وار اثر احیاء العلوم و دین
 آتش زندغ کھناں " ہر علم و فضل فخر شیخ بوعلی سینا - فارابی
 امام رازی و فرالدین عطار آراستہ ہماں مٹیوں علم و
 فضل و زہد و تقوی امام غزالی تھا تھا است تہنت - امام غزالی
 علاج و روحانی یا نفسانی یک استادے کاملے و - ہماں مٹیوں
 حرابی دنیاوی یا دنیوی فرقا آتش اسلام پاکیں دین آرخترہ رسفا
 ہانہانی خاتمہ و قلم و عمل و گوں کار و بیکار کھنغ انتہی - ولایت
 نصاری عالم ہم امام غزالی قلم و عقل و پیم دیا و شہر عاجزہ
 دار انت الاسنادی نوشتہ کنت " کہ غزالی امام و آہنی نام
 گریغ آتش مردم سینغ اثر خوشی آتش پدام بیت و

روح بیدار بیث و آنهی قلم نوشتن آسوس قلم فخر عسوس کنت
 و کاکه خوشی آس لژین و آنهانی اشکنغ آس زوال سهند
 بنت و سغز جهل بی انت " اسلام عالمانی تها آز په لقب
 آن یاد کهنغ بیث - حجة الاسلام - زین الدین و احیاء الدین .

الملك الاناصر

صلاح الدين ايوبي

صلاح الدين پھٹ نام ايو ب ء و ايشان كرو قوم درزاسى
 بولك گون تعلق داشت - صلاح الدين درى يتبع آس پھنت
 روش پيش ء بجرى ۵۲۲ (۱۱۲۴ء) اسے كور اتايگ
 زنگى ء آفتغان و آبنى ايشان آر بار عزت ء داث - گون
 دھش آختہ كھشہ - ۱۱۳۹ء زنگى ء بابك شھر حاكى ايو ب
 دست ء داث - ۱۱۴۶ء زنگى موت پھذا اسے دمشق شھر آفتغان
 د هميشانى جھد و جھاش دمشق دايى نورالدين زنگى دست شيرا
 آختہ - د نورالدين ء ايو ب آر دمشق حاكم جور كھشنى و صلاح الدين
 ناخو شيركوه آر خمس شھر حكومت داث - صلاح الدين
 كم سنى حال و احوال مارا كم مارم انت - اسے ظاهرات
 كر كھسنى ء آبنى آر آبنى پھٹ ء دين تعليم داث پوانك

مسترین اُرمایا دے آہنی شوق دین کنڈا باز استت - آہنی نام دنیا
 دیا بہاں وحدہ پمقدر بنیا کہ آں ۱۱۶۲ء وٹی ناخو املاہی
 پہ مصر فتح کھنغا شہنشاہ - ایشی دل و ہتا دوشے و باز خیال
 ات - یکے مصر تہا شیعہ فرقہ فاطمی آئی خلافت جاگیا سنی خلافت
 آرخ و وہی گوں پھرنگا آں بیت المقدس سرا قبضہ کھنغ جنگ -
 ۱۱۶۹ء صلاح الدین مصر وزیر بنیا و ۱۱۷۱ء آہنی مصر
 شیعہ فاطمی خلیفہ نام از حنبلہ آش کھشا و آہنی جاگیا عباسی
 خلیفہ المستدی نام گرج پنا کھشہ - نورالدین زنگی ء ۱۱۷۴ء
 وفات کھشہ و آہنی رند صلاح الدین ء وٹی مصر آزات حکومت
 اعلان کھشہ و ہتے وحدہ پمقدر قرون جنگ ء نورالدین و
 یازدہ سال ارم زبگ اسمعیل آر پھروش داث و شام وٹی
 زم پیرا آرکھی توران شاہ صلاح الدین مسترین برات ء
 ہے نیاما بین فتح کھشہ - حجاز شریف پھیش آش مصر
 فتح کھنغ وحدہ صلاح الدین حکم شیرا آفتنا - ۱۱۷۵ء و
 صلاح الدین ء خلیفہ بغداد آر عرض کھشہ کہ پھرمان و

جاری کنت کہ مصر الغرب و لوزیا۔ قلی عربستان و فلسطین
 و شام حکومت آہنی دست شیرا ات۔ خلیفہ جے پیا پھیمان جاری
 کُشت۔ نین صلاح الدین ہے اکبانی دست ار تنہائیں بادشاہ
 خیال کُشت۔ وہ سان پھذا صلاح الدین موصل فتح کُشت
 و تھیونین میسو پوٹیمیا شہزادگان آہنی مستری و مرن قبول
 کُشت۔ ہے کاروائی و جہد آنی رند صلاح الدین آر وئی نام
 پُرز کھنغ آپ گوں پھرنکیاں جنگ کھنغ پھش کھتنگاں گوں
 ولایت پھرنکیاں مسلمانان بیت المقدس سرا قبضہ کھنغ جنگ
 ۱۱۹۶ء تا ۱۲۹۱ء داں بیٹا۔ ہے دو صد سال تہا باڑیں
 وار مسلمان و پھرنکیاں آر فتح و پھروش گندہ بنیا۔ عماد الدین و
 نزالدین زنگی ء پھرنکیاں آر جنگ پٹ تہا وئی سرمچاری شہ
 نشان دایش۔ مگر اے نخر صلاح الدین قسمت ء نوشتن
 کہ تھیونین ولایت بادشاہ و پھوڑ آر پھروش ء دات۔
 ۱۱۸۶ء گرداں صلاح الدین ء تھیونین ہشتم شہ
 کوٹ و قلعہ شام و فلسطین نیاما وئی پھوڑ زحم زور آش

اذ پھر نگینی دست آتش گپتھہ اے حال ولایت بادشاہاں آر
 رستہ و ولایت بادشاہ و عزیز و امیر و سرورک و کماش پُخڑ ب
 ثناں و ہر ڈیہہ و اکہہ مسترین پھر نگیاں پہ حونل این دلاں قسم
 و قول کھٹہ کہ مسلمان نیست و نابود کھنغ لوٹھ انت و بیت
 المقدس اڑ مسلمانانی قبضہ شیر آتش کھنغ لوٹھیت - تھیو غین ولایت
 بادشاہان ہے فیصلہ کھٹہ کہ ہے شے باز گزر این کہ آں
 دٹی ذاتی و ملکی و ژمنی آں پہ یک وحدے عر شہوشاں و
 یک دست و یک جان پہ یک تفاق یک جاہ ہی آں
 و مسلمانانی مقابلہ آپ جنگ پٹ سرا پھدری عر و کھنغ
 انت - ولایت عر سئے توہیں بادشاہ فریڈرک باربوسا جرمنی
 شہنشاہ - رچرڈ مزار ول برطانیہ بارشاہ و فلپ آگٹس فرانس
 بادشاہ عر جنگ صلیب عر گپتھہ - و ۹۲-۸۹ء صلیبی
 جنگ تیاری بنا کھٹہ - تھیو غین ولایت سرمجاراں پہ
 کھانی حادا سرن پہ جنگ عر لبستہ - بازی جنگ و جھیروانی پھدا
 ولایت بادشاہ و پھوڑاں اے مالوم بیتا کہ صلاح الدین آر

پہرہ دینے آہنائی دس و طاعت آس دریں - پھر بنگیان کی شہریت
 بہر پھوڑانی جنگ پٹ و ڈکال و بیماری آئی و جہاں نزال
 بی تھاں - آخر پھرنگا مجبور بی تھاں کہ گوں صلاح الدین ءو یک
 صلح نامہ رُو آس دت آر آر تھی پھونزے بدیاں -

دو نومبر ۱۱۹۲ء آہناں صلح کھٹہ کہ فلسطین چھنت سمزری
 بندر پھلنگ دست ءو بنت و نیامی میں تھیونیں فلسطین گوں
 بیت المقدس ءو مسلمانانی دست شیرا بیت و نصاراں آر
 بیت المقدس زیارت کھنغ اجازت استیں - ہے شرفناک و
 کامیابیں صلح نامہ رندا صلاح الدین کم و حد زندغ منتھا و
 ۲۱ مارچ ماہ فروری ۱۱۹۳ء پنجاہ پنج اُما اے فانی ایں
 کوڑی آس موکل گپتھی - دٹی موت آس چھنت روش پھیش ءو
 دٹی تھیونیں زرد ماں عزیزو و یتیم ورن داں و بول آل
 سُر حیرات کھٹی - ہمیقدر پھذا نیشتی کہ آہنی کفن گرغ پیش
 آہنی کفن گڈ دمشق دکاندارے آس دام سُر گرغ بیٹا -
 ہاں قاصدا کہ سلطان صلاح الدین موت حبر رسائینغا آپ

بندار ء و دیم وائیش باہنی دست ء صلاح الدین ء چوں
پوش و مازن دیک دینار و چہل و ہفت دریم کہ آہنی
تھیوئیں مال و ڈی سر آختی ء چہ خلیفہ دیم وائیش۔ اے قدیں

مزین ڈیہہ و اکبانی بادشاہ سامان و سنج ہیش تنت۔

یک مسلمان تاریخ دان ء نوشق کنت کہ آہنی

موت روش اسلام و مسلمان آپہ ہنچشیں شوئیں ساعتہ

اڑ چہاریں خلیفہ آئی اے دنیا آس روع پھدا اے

بیہیں وحد نیاختہ۔ تھیوئیں شاہی کوٹ و ماٹری و ڈیہہ آہ

غم ء بیٹرتہ۔ دمشق غم تہا غرق بیٹا و شہر مرطرم

گرواناں آہنی جنارغ رندا رواں بی ثغاں۔ ہنچش نفاہ

آخت کہ اسلام سیزدہی صدی عیسوی جرائع تہہ تہہ۔ وٹی مرغ

آش یک روش پھیشا وٹی یک زہگے آر ویت چہوں

گٹشی "منی زہگ۔ ماں ترا آں رب اُعالی سپرد کھنیں کہ آں

ذات پاک تھیوئیں خوبی آئی سرچشما این۔ آہنی مرضی مطابق ء

عمل کبھن پرچکیہ ہے راہ راحت راہیں۔ خون ریشی آس پھریہ

بکن ہرچیکہ خون کہ دندے رشی آں وصاد نہ کنت - مژدمان
دل دست آرخ عر گرغ باروا جہد بکن و آہنان ویش
حالی سارا نغاما دار پرچیکہ آہناں آویش حال کھنغ و ویش حال

دارغ باروا خدایا دمن ترا مقرر کھشہ - جہد کھن کہ تھاوٹی اہ
و دزیر و سرکردہ مژدمان دل عر رشی دست عر گرغے - من کہ

اے مرنی حاصل کھشہ پر اے دجہاش کہ ماں آہنانی دل

رشی شرات و مہروانی عر گوں بہا گھپتہ - سلطان صلاح العین

نیک و رحم دیس بارشای عر بہاء الدین ابن شدار یک ہند

عر رشی کتار تھا بیان کنت کہ یک روشے عر یک نغار

قیندی عر سلطان دیما پیش کھنیش - آں قیندی چھوں سلطان

دیما ہنیش لڑنغا چھوں کہ سڑوم آرف گیرتھ و لڑنی

سلطان عر آں قیندی آر گوشتا - اے تھی لڑنغ وجہ چے

ایں " آہنی عر جواد دابث عر " کہ منی اے تھرس پیش ہش

مناں گپتسی عر - نین من ترا دث دیشوں - منی تھرس شنا

ماں امیداراں کہ گوں من پہ مہروانی پیش کھائے " سلطان

آہنی آر بشک کھٹہ و زر و مال واث۔ نظام الملک طوسی
 آس چھذا اسلام تھا سلطان صلاح الدین نام کھے کہ آہنی ء
 تعلیم باردا مسترین مدرسہ جوڑ کھٹغاں۔ آہنی رحدا دمشق یک
 یک مدرسہ آنی شہرے ء۔ ۱۸۴۲ء ابن بجیر دمشق ء
 آختہ و آہنی ء جے شہر تھا بیست دو مدرسہ۔ رو داروجان
 و بے شمار رودینانی جاگیہ و تقیہ۔ ہے پیما فلسطین دمصر
 تھا اسکول ممنونج ء مدرسہ بے شمار جوڑ کھٹغ انقا مصر تھا
 مدرسہ نام الصلاحیہ، مہبشرا۔ دارو جابانی یک قطارے
 مصر تھا اد کھٹنی۔ بر پیمے ء کہ سلطان صلاح الدین ء جنگ
 پٹ سرا نام کھٹتا ہے پیما آباد کاری و علم و ہنر میدان
 تھا دے آہنی نام چھوں قطب استار پیما دائم و قائم این۔

حضرت خالد بن ولید

گیدی این جهان تنها مچھڑی زند و کاروائی و نامداری و
 سرمچاری و جنگی عدل و رحم میدان نیاما یک شرفناک و نامدار
 نام تاریخ آدم تنها گرش بیت و آں نام خالد بن ولید این
 خالد بن ولید قریشی و منزومی پاشو و مسزانی این و
 کور تعلق داشت - ولید آہنی پھٹ نام ء و آہنی آر
 بیت پنج بی ثغاں و ہاں آتش ہشام و امارہ و خالد
 اسلام دین ء شرف حاصل کشتہ - خالد بن ولید مبارکین مان
 بابی بابہ نزیحین عزیز ء حضرت ام المومنین میمونہ رضی
 اللہ تعالیٰ عنہ خالد بن ولید پیرک مغیرہ دث و ہش لسانی و
 سخادت و بلندی ارکان و جہاش قریش تھا " قریشی و
 پھل " نام ء گوں مہشرا - اثر کھسانی آتش خالد بن ولید ء
 دث عزیزانی تھا دث عزت پیدا کشتہ - و آہنی تھیو نہیں عزیزان

اے مٹوس کٹہ کر کے زبگ اڑ کجھاں یکے . گھسا نیں
 ارم آس آہنی دل وانج گنڈا نوٹیا . تھیر اندازی و نیزغ
 د زحم جنی پھیشغ گنڈا آہنی دل عر آ۔ زرمتمہ و سرنپارین ٹولنی
 قول و قصح سرا دل گوش پہ دلجمی دات اٹ اسلام آس پیش
 دینی دختاں قریشانی پھوڑی اعظام تھیو غا خالد بن ولید ایں دست
 ہر دختا کہ اسلام دین اعلان کہ تھا بیٹا خالد بن ولید قریش
 بولک و پھوڑی سرک و۔ حضور اکرم بنی کریم صلی اللہ علیہ
 وسلم و اڑ کہ ہجرت کٹہ و مدینہ آختہ ہے رداں ۶-۸
 ہجری نیاما خالد بن ولید مدینہ آختہ و اسلام دین قبول کھٹی۔
 جنگ موتہ و باردا بنی کریم صلی اللہ علیہ وٹ پھوڑ سرک
 مقر کھٹغ ات۔ مسلمانان پھوڑ دوپائے ہزار بیٹ حضور
 پاک صلی اللہ علیہ وسلم و پھوڑ بیرق حضرت زید ابن حارثہ
 دست و داہ و پھر مایینتی کہ اگر زید جنگ تھا شہید بیٹا
 گڈا بیرق و جعفر بن ابوطالب زیری و اگر اے ہم شہید
 بیٹا گڈا بیرق واڑہ عبداللہ بن رواحہ بیٹ۔ خالد بن ولید

ہے پھوڑا گوں اوار جنگ ء شتا - نصاریٰ پھوڑا یک لکھ
 پنجہ ہزار بیٹ - یعنی یک مسلمان آر گوں پنجہ نظاری
 مقابلہ کھنغ کھپتہ - باز روش جنگ بیٹا - سے این سردک
 کہ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم ء موٹ مقرر کھنغ انت - ہے
 یک دہمی پھذا جنگ پٹ تہاتا آخری ساٹا جنگ ء
 کھنانا شہید بی تغان - میں مسلمانا صلح و سوچ کھتہ کہ
 بیرق تھان مسلمان دست ء دینغ بیٹ - آخر فیصلہ ہے
 بیٹا کہ خالد بن ولید پھوڑا کمان ء دست بکنت - خالد بن ولید
 کمان گپتہ و پھوڑا آر زمین طرزے ء پہ جنگ کھنغ آپہ
 بہر کھٹی - جنگ شروع بیٹا و ہاں یک روش ء نہہ
 زحم آنہی دست ء جنگ تہا بھورنیتھا - شف کھپتہ - آہنی دنی
 اڑد دیا یک جغر بردین گوشتا کے داٹہ و آہنی رند دنی
 چند جان ء گوں بھوں دُرگیں پور داٹہ " او خالد - دژمن
 قہاری این پھوڑا دیا اوشتاٹا این و موت گوانکھ دینغ این
 اٹا تھا جنگ پٹ ء یلا کھنے یہ وٹی مال و دولت آپہ

گدا گہتر ایشیں کہ تھا وئی مال و مڈی ء پھر حُدائی ناما خیرات
 بجن کہ تھئی پیشی گناہ معاف بنت۔ او خالد اغا تھا میدان
 پٹ ء وئی دیا گر دینے پھر وئی زیباٹیں ذال و دوستین
 اوار آپہ گدا اے گہتر بیٹ کہ تھا وئی ذال آر پہ حُدا
 و آہنی رسول اللہ صلی اللہ وسلم دوستی حاطرا طلاق بدہ۔
 او خالد اغا تھا وئی زندا دوست دارے و تھڑے کہ
 نواں زندا برائینا گڈ شتر بیٹ کہ اسلام حاطرا برائینی۔ دگر
 تھال دل بررضیں شے پھذا مان کہ آہنی حاطرا تھا جنگ پٹ ء
 یل بکھنے۔ اغا تھا جنگ ڈھک و دھکانش تھڑے۔ گدا یاد
 کھن کہ ڈھک و مصیبتانی زیرغ مسر اداریں مڑوانی پیشخ
 این "دہمی روش ء صجو دخت ء جنگ ء جوہیں بدیاء
 ددیں اڑد آر بیٹر۔ یک حونی این جنگے پھذا خالد بن ولید
 وئی پھوڑ ہے ڈولا جنگ پٹ آس دُر کھٹہ کہ مسلمانانہ
 سراختہ و نصاریاں شکر کھٹا کہ آزمانی قہر آہنانش دیر بیٹلا
 ہے موتا جنگ تہا کھیں مسلمانانہ اڑد و خالد سرچاری آس

نبی کریم صلی اللہ و علیہ وسلم ہیے قدر و ہیش بیٹا کہ خالد بن ولید
 آرہ خدا و زحم "سفن اللہ" خطاب داتی - حضرت ابوبکر
 حضرت عمر خلافت دورا ہر مزین جنگ تہا خالد بن ولید
 ء وئی زحم گوں مسلمانان اوار کھٹہ۔

حضرت ابوبکر صدیق خلافت روشاں ہر کہ جنگ بی تنہا
 اسلام پھوڑانی سرورک خالد بن ولید ء و ہر جنگ ء ویش
 وئی درمنان آر پھروش داتا۔ حضرت عمر دور خلافت ء عراق
 و شام و فلسطین مسترین جنگ کمان ہمیشی دست ء ہر
 کنڈا دیم راشتی فتح مسلمانان بیٹا۔ بے سوچی خالد بن ولید
 قسمت ء نوشتغ نیا۔ آہنی سرچاری و زحم و بھوڑانی
 جنگ پٹ سرا بہر و بانک کھنغ و جنگ دینغ چھوں
 مسلمان پھوڑیانی دل سرا ٹھپہ جٹہ کہ مسلمان پھوڑی آس
 گوشت کہ اے بھینو فیس سوب خالد و جہاش بی آڈکاں۔ پلوانک
 آخری روشاں حضرت عمر ء شام علاقتہ تہا جنگ یرموک
 مسلمان پھوڑانی کمان حضرت ابوعبیدہ بن جراح دست ء

داشہ دلیرموک جنگ ء خالد یک عام پھوڑی ء پیمہ
جنگ تھا اور بٹیا و آہنی ء اے خیال نہ کھٹہ کہ
پیشی روش ء من پھوڑانی سوک نماں دینیں یک پھوڑی پیمہ
جنگ ء کھناں - خالد بن ولید ء پرج برہ پنج جنگے تھا
پھوڑش نہ دیتا - آہنی تھیوینیں جان از سر آس گرداں پھاڈاں
زخم و نیزغ و تھیرانی نشان و ٹھانٹھ پھرا آخری عمر ء
مدینہ تھا ناجوڑ بٹیا و لہتے روش ء پھدا آہنی روح مبارک
وٹی رب ء گوڑ رستہ - ہے ناجوڑی روشاں آخری ساہ
دخت ء پہ حونی این دل ء گوشتی کہ " ارمان داراں
کہ ماں وٹی تھیوینیں زند جنگانی تھا گوازینتھا و مروشی
ماں وٹی بستہ سرا ساہ دینغ آں ہجوں کہ مردخیں جیران
ء مرغ دخت ء وٹی پھاڈاں ڈغار سرا جنت " حضرت
خالد آر شہادت طلب ء - مگر آں ، زخم ء حدائی زخم
تھوں دشمن زخم دیبا کنی - حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ
عنہ - خالد بن ولید نماز جنازغ و سوگ واسطہ آہنی لورء

روح و مدینہ لگی آنی تہا آہنی ء بنی مینرہ بولک ذال و
بول دیشخان کہ حونی این ارساں پہ اسلام جرنیل ء ریشخان
انت۔ حضرت عمر ادشتاژہ و آں زال بول آر گوشتی
” ہر کہ شا گریوے ہمیقدر کم این پہ اے دُر دانغین
پھوڑی سروک خالد بن ولید آپہ “

آدم الود تہا پج ماشے ء خالد پیمین پھوڑی سروک
دنیا آر نہ داژہ۔ نہ خالد بن ولید آسش پیمیش و نہ آہنی
پھذا داں قیامت روش ء پج زحم جئے و پھوڑی سروک
و دٹی کوفخاں گوں۔ پہ اسلام آپہ جنگ کھنغ آہنی زند
روح ء۔ حضرت خالد ء ہر دخت ہے گوشت ” کہ ہماں
دل آت کھنوخین جنگانی شف کہ ماں عارس دُور مناں گوں
جنگ کھٹ انت پہ من گہتر دہش تمنت اژ ہماں شف
کہ منی ذال گورا نشتی “

خالد کوفخاں برابر یا بلند کھٹ کنت۔ اے شرف و
بندی و سر مچاری دسٹاداری اژ ازل آس پہ خالد قسمت

آپہ ایرا - دنیا ہر پھوڑی سرد کے ء مہر دیش وارمٹھ - جنگ
 تہا غلطی کھٹھ - تادان وارمٹھ ڈیہ برائینتھا - باز اُرد
 کشائینتھا - مگہ خالد بن ولید تھیونیں زید بنی آدم پھوڑی
 تاریخ ۶ یک تابناکین پہناڈے کہ پنج کس آن پہناڈا
 داں نہ رُشا - وگر دنیا تاریخ ہمشریں پھوڑی کماشان حال ء
 ما کہ داؤں آن چیک آن جاناں دوشدار مے دم کھانیش
 دیکدم بے پیسین حال ء کئے کہ آن تھیونیں آنہانی حوڑی یاہ
 گزوی و ہینش مالوم بیٹ کہ ماہ آر نہگوا گپتھ - مگہ خالد بن ولید
 زخم جہنی - سر مجاری - علم و شانت - رحم و عدل ماں جنگ پٹ
 سرا ہر رخت چار دہی ماہ پیا آزان شیرا روشناک این
 حوڑا ہاں پھٹ و ماٹ کہ آنہاں آہنی زڑمٹھ و شیر
 میشینتھ - یک روشے ء حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
 پھر مائینتھا - شما مخلوق خالد آر پنج بر ڈکھی مے گھنے پچکے
 آن زخمیں حڈاں کہ حڈایا کاڈانی بر غلاف آن زخم آر مجنت
 آش "را کھشتی" فتح مکہ و حدا خالد بن ولید گوں وٹ

پھوٹا مکہ کوہ بنائش پھیداغا۔ دیر آش حضور نبی کریم صلی
 اللہ علیہ وسلم آر دیشا و حضرت ابوہریرہ آش پور کھٹی
 کہ ہے کھے کہ کوہ بنائش گوں پھوٹا پھیداغیں۔ آہی
 عرض کھتہ کہ ہے خالد ابن۔ "چھہ عجیویں بندع ۶
 حُدا ۶ اے مردم"

بھاری مطبوعات

نمبر شمار	نام کتاب	مصنف کا نام	قیمت
۱-	جوانسال حصہ اول	عطا شاد	۳/۵۰
۲-	جوانسال حصہ دوم	میر گلزار خان مری	۲۸/۰۰
۳-	بلوچستان کی کہانی	میر گل خان نصیر	۱۵/۰۰
	شاعرانہ کی زبان		
۴-	بلوچی رزمیہ شاعری	میر گل خان نصیر	۴۵/۰۰
۵-	بلوچی عشقیہ شاعری	میر گل خان نصیر	۴۵/۰۰
۶-	صحافت و ادبی	کمال الدین احمد	۳۰/۰۰
۷-	آئینہ خاران	عبدالقادر اشیر	۴۰/۰۰
۸-	پریوں کی کہانیاں	ترجمہ عبدالغفار ندیم	۴/۰۰
۹-	بلوچی عشقیہ کہانیاں	ترجمہ عبدالغفار ندیم	۴/۰۰
۱۰-	قدیم بلوچی کہانیاں	ترجمہ عبدالغفار ندیم	۴/۰۰
۱۱-	بلوچستان میں فارسی شاعری	ڈاکٹر انعام الحق کوثر	۶/۰۰
۱۲-	جوہر معظم	گل محمد نالقی مکرانی	۳/۵۰
۱۳-	دلوان علیہم	علیہم احمد علیہ	۶/۰۰
۱۴-	سرست بلوچستان	ذکیہ سردار خان	۶/۰۰
۱۵-	لدا گراناز (اردو انگریزی)	بشیر احمد بلوچ	۱/۲۵
۱۶-	بلوچستان ما قبل تاریخ	ملک محمد سعید دیوار	۶/۰۰
۱۷-	نور کو بہار	عبدالرحمان فرز	۲/۵۰
۱۸-	بلوچی گرامر	آغا میر نصیر خان احمد زئی	۶/۰۰

بلوچ اکیڈمی، کوئٹہ